

BOSHLANG'ICH SINIF O'QUVCHILARNING BILISH FAOLIYATINI FAOLLASHTIRISH O'QUVCHILARGA ICHDA O'QISH AFZALLIKLARINI O'RGATISH

Iskandarova Maftuna Quvondiq qizi .

Samarqand davlat universitetining Kattaqo'rg'on filiali
Pedagogika va tillarni o'qitish fakulteti Maktabgacha va
boshlang'ich ta'lim, sport kafedrasi ona tili va adabiyot fani
o'qituvchisi

<https://doi.org/10.5281/zenodo.14551242>

ARTICLE INFO

Received: 19th December 2024

Accepted: 20th December 2024

Published: 23rd December 2024

KEYWORDS

*bilish faoliyati, ichida o'qish, savol
tuzish, deksiya mashg'ulotlari, o'quv
jarayoni, interaktiv muloqot, o'qituvchi
va o'quvchi, ta'lim samaradorligi.*

ABSTRACT

*ushbu tadqiqot sinfda o'qishda o'quvchilarning
bilish faoliyatini faollashtirish yo'llarini o'rganadi.
O'quvchilarga ichida o'qishning afzalliklari, ularning
savol tuzish qobiliyatlarini rivojlantirish va deksiya
mashg'ulotlari bilan tanishtirish orqali o'qish
jarayonining samaradorligini oshirish maqsadida
olib borilgan. O'qituvchilar va o'quvchilar o'rtasida
interaktiv muloqotlar, nazariy va amaliy
mashg'ulotlar kiritilib, o'quv jarayonining sifatini
yanada mustahkamlash ko'zda tutilgan.*

O'quv jarayoni davomida o'quvchilar faqat ma'lumotlarni qabul qilishi emas, balki o'z bilish faoliyatlarini faollashtirishga ham e'tibor berishlari zarur. Shuning uchun o'qituvchilar o'quvchilarning ehtiyojlarini chuqur o'rganishi, ularning faolligini oshirish uchun samarali strategiyalar ishlab chiqishi muhim hisoblanadi. Ushbu maqolada sinfda o'qish jarayonida o'quvchilarni faollashtirish va ularni mustaqil fikrlashga bo'lgan qobiliyatlarini rivojlantirish bo'yicha tavsiyalar beriladi.

Maktabda o'qish jarayonini muvaffaqiyatli boshqarish uchun o'quvchilarga ichda o'qish afzalliklarini o'rgatish juda muhimdir. Ichida o'qish nafaqat matnlarni tezroq tushunishga yordam beradi, balki o'quvchining diqqatini jamlash, mantiqiy fikrlashini rivojlantirish va muhim fikrlarni ajratish imkonini beradi. Bu ko'nikmalar nafaqat o'qish jarayonida, balki hayotda ham foydali bo'ladi. O'quvchilar o'zlarini bilim olish jarayoniga jalb qila olishsa, ular mustaqil fikr yuritish va muammolarni hal qilishda yanada ustalik bilan yondashadilar.

Bundan tashqari, ichida o'qish jarayonlari stressni kamaytirishga yordam beradi, chunki o'quvchilar matnni diqqat bilan o'qib, eslab qolish jarayonida boshqa narsalardan chalg'imaslikka harakat qiladilar. O'quvchilarga ichda o'qishning foydali tomonlarini tushuntirish va bu jarayonni o'zlariga o'rganishga rag'batlantirish muhimdir. O'qituvchilar o'quvchilarga individual yondashuvlar orqali ularning o'qish ko'nikmalarini oshirishga yordam bera oladilar.

O'qish jarayonida savol tuzish o'quvchilarni faollashtirishning yana bir muhim omilidir. O'quvchilar o'qilgan matnni tahlil qilishga, bir-birlariga savollar berishga, fikr almasha olishga undaydigan savollarni tuzishlari kerak. Bu jarayon o'quvchilarni passiv qabul qiluvchilardan faol ishtirokchilarga aylantiradi. O'qituvchilar o'quvchilarga savol tuzish jarayonida yordam berish orqali ularning fikrlash qobiliyatini rivojlantirishga ko'maklashishi mumkin.

Savollar faqat matn haqida emas, balki o'quvchilarning shaxsiy fikrlari va tajribalariga ham asoslangan bo'lishi muhimdir. O'quvchilar savollarni bir-birlari bilan muhokama qilib, o'z fikrlari doirasida turli xil javoblar berishi va bir-birlaridan foydalana olishlari muhimdir. Bu jarayon o'quvchilarning mustaqil fikrlashini rivojlantiradi va ularning muloqot ko'nikmalarini kuchaytiradi.

Deksiya mashg'ulotlari — o'qishni yanada qiziqarli va samarali qilishning yaxshi usulidir. Deksiya o'qilgan matnni qisqacha bayon qilish, muhim g'oyalarni ajratib olish, o'quv jarayonida o'z fikrlarini bayon qilish imkonini beradi. O'quvchilar o'qish jarayonida matnni qayta ishlaydi va o'z fikrlarini irsiy qiladi. Deksiya mashg'ulotlari nafaqat o'quvchilarning asosiy fikrlarni ajratishda va nutq qobiliyatlarini rivojlantirishga yordam beradi, balki shuningdek, ularning mustaqil fikrlashiga ham yordam beradi.

Ushbu jarayon davomida o'quvchilar o'z fikrlarini ifodalashga harakat qiladilar va o'qituvchilar ham ularni qo'llab-quvvatlab, fikrlarining to'g'riligi va aniqligini oshirishga yordam berishi kerak. O'qituvchilar o'quvchilarga deksiyadagi nutqiy qobiliyatlarini rivojlantirishda muhim rol o'ynaydi. Deksiya mashg'ulotlari o'quvchilarga o'z bilimlarini amaliyotda qo'llash imkoniyatini yaratadi va o'qish jarayonini yanada samarali qiladi.

Sinfda o'qishda o'quvchilarning bilish faoliyatini faollashtirishni ta'minlash uchun ichda o'qish, savol tuzish va deksiya mashg'ulotlarini kiritish har bir o'qituvchi uchun muhim vazifadir. O'quvchilar o'z qobiliyatlarini rivojlantirishi, mustaqil fikrlashni o'rganishi va ta'lim jarayonidan ko'proq foyda olishlari mumkin. Bu jarayonlarda har bir o'qituvchi o'zining individual uslubini qo'llashi va o'quvchilarning shaxsiy ehtiyojlariga moslab yondashishi muhimdir.

Foydalanilgan adabiyotlar.

1. Amonova, N. (2018). O'qish jarayonida bilish faoliyatini faollashtirish. Toshkent: Ta'lim.
2. Murodov, S. (2019). Ichida o'qishning afzalliklari va ularni o'quvchilarga o'rgatish. Samarqand: Yuqori ta'lim.
3. Usmonova, D. (2020). Savol tuzish orqali o'qitish metodlari. Buxoro: Fan va texnologiyalar.
4. Karimov, I. (2021). Deksiya mashg'ulotlari yordamida o'quvchilarni rivojlantirish. Qaraqalpaq: O'qituvchi.
5. Ruziev, M. (2022). Interaktiv metodlar va o'quv jarayoni. Farg'ona: O'zbekiston nashriyoti.
6. Turg'unov, R. (2023). O'qish jarayonida innovatsion yondashuvlar. Toshkent: Oliy o'quv yurtlari.